



Верховний
Суд

Забезпечення єдності судової практики. Проблемні питання

Наталія Волковицька

суддя Касаційного господарського
Суду у складі Верховного Суду,
кандидат юридичних наук

ПРОГРАМА Всеукраїнської
підготовки для підтримання
кваліфікації суддів та помічників
місцевих господарських судів

25 січня 2024 року

Справи, передані на розгляд Великої Палати Касаційним господарським судом у складі Верховного Суду

Ухвала КГС ВС від 20.12.2023 у справі № 924/318/23

Підстава передачі:

➤ **ВИКЛЮЧНА ПРАВОВА ПРОБЛЕМА:**

1) **у законі існує прогалина у вирішенні питання:** якщо створена у 1990 році релігійна громада не припинила своєї діяльності, позаяк пункт 20 Положення передбачає, що релігійне об'єднання може бути зняте з реєстрації в разі порушення ним законодавства про релігійні культури або в разі його самоліквідації за рішенням загальних зборів віруючих; рішення про зняття з реєстрації релігійного об'єднання приймається органом, що його зареєстрував, а відповідно до постанови Верховної Ради Української РСР від 23.04.1991 № 988-XII "Про порядок введення в дію Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" Церкву зареєстровано як юридичну особу 20.11.1991, то чи правомірно Церква користується майном, яке перебувало у користуванні створеної у 1990 релігійної громади. Адже створена у 1990 році релігійна громада користувалася Миколаївською церквою з дзвіницею на підставі охоронного договору від 22.11.1990 № 3 і після створення Церкви як юридичної особи продовжувала ними користуватися на підставі цього ж договору, тоді як типовий договір і охоронний договір сторони уклали лише у 2009 році. Тобто постає питання щодо припинення чи продовження користування релігійною громадою спірним майном за наслідком набуття Церквою правоздатності (реєстрації її як юридичної особи), враховуючи, що в охоронному договорі від 22.11.1990 № 3 не визначений термін його дії.

2) **чи є ефективним способом захисту вимога позивача про зобов'язання звільнити приміщення у контексті його виконання.**

Ухвала КГС ВС від 19.12.2023 у справі № 906/818/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку про застосування пункту 9 частини першої статті 1 Закону України «Про публічні закупівлі», в редакції Закону на момент виникнення спірних правовідносин у справі № 260/1666/19, що кореспондується із пунктом 3 частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі», в редакції Закону на момент виникнення спірних правовідносин у справі № 906/818/22, щодо визначення поняття «замовник», викладеного в постанові КАС ВС від 29.12.2022 у справі № 260/1666/19.

Ухвала КГС ВС від 14.12.2023 у справі № 902/1207/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків, викладених у низці постанов КГС ВС, про те, що договір оренди землі, укладений з 01.01.2013, набирає чинності після підписання сторонами та його державної реєстрації, однак за погоджених сторонами умов, момент набрання чинності договором пов'язаний із його державною реєстрацією (державною реєстрацією права оренди), а отже початок перебігу строку дії договору оренди слід обчислювати з моменту реєстрації речового права оренди.

Ухвала КГС ВС від 12.12.2023 у справі № 902/1159/22

Підстава передачі:

- **ЮРИСДИКЦІЯ.** Відсутній висновок Великої Палати Верховного Суду щодо юрисдикції спору у справі про користування земельною ділянкою для ведення особистого селянського господарства – чи повинен цей спір розглядатися в порядку цивільного або господарського судочинства.

Ухвала КГС ВС від 07.12.2023 у справі № 904/7464/21

Підстава передачі:

- **ЮРИСДИКЦІЯ.** Відсутній висновок Великої Палати Верховного Суду щодо питання предметної/суб'єктної юрисдикції спору у подібних правовідносинах (про визнання протиправними реєстраційних дій з державної реєстрації юридичної особи (профспілкової організації), визнання протиправним та скасування в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань запису про реєстрацію юридичної особи (профспілкової організації) з підстав порушення порядку проведення державної реєстрації), сторонами якого є господарське товариство, в якому створена спірна профспілкова організація, та орган державної реєстрації, що здійснив реєстрацію профспілкової організації).
- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постановах КАС ВС від 23.10.2019 у справі № 815/3364/16 та від 02.02.2021 у справі № 805/4848/16-а про те, що правовідносини у таких справах за своїм характером стосуються правомірності здійснення державної реєстрації профспілкової організації та правомірності дій державного реєстратора, пов'язаних з державною реєстрацією юридичної особи, а спір не пов'язаний із захистом прав, свобод чи інтересів позивача у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, не є публічно-правовим спором та не належить до юрисдикції адміністративних судів.

Ухвала КГС ВС від 06.12.2023 у справі № 911/952/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків щодо застосування частини шостої статті 232 ГК України за обставин врегулювання сторонами в договорі умов нарахування штрафних санкцій за кожний день прострочення, викладених Верховним Судом України у постанові від 22.11.2010 у справі № 3/063-09.

Ухвала КГС ВС від 22.11.2023 у справі № 925/1440/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку щодо застосування положень Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку" та Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку", викладеного в постанові КГС ВС від 01.12.2021 у справі № 367/1505/20, про те, що інформація щодо діяльності ОСББ містить, у тому числі, персональні дані співвласників багатоквартирного будинку, які є конфіденційною інформацією та на них розповсюджується відповідний правовий режим, тому суд не вправі зобов'язувати відповідача як розпорядника інформації надавати позивачу запитовану інформацію у тому обсязі, на якому він наполягав, а саме щодо персональних даних співвласників будинку. При цьому вказівка про неможливість надання документів, які мають персональні дані членів ОСББ, не суперечить нормам Закону України "Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку", Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" та не перешкоджає співвласнику багатоквартирного житлового будинку реалізувати свої відповідні права з огляду на визначення поняття "конфіденційної інформації про особу" та законодавчо визначений порядок її надання.

Ухвала КГС ВС від 07.11.2023 у справі № 907/619/20 (1)

Підстава передачі:

- **ВИКЛЮЧНА ПРАВОВА ПРОБЛЕМА:** чи має місце під виглядом відчуження майнових прав щодо нерухомого майна фактичний продаж права на звернення до суду з відповідним позовом або права на застосування способів захисту цивільних прав, передбачених пунктом 1 частини другої статті 16 і статей 387, 392 ЦК України, що не можуть бути предметом договору купівлі-продажу майнових прав, або ж законодавство допускає можливість відчужувати майнові права щодо нерухомого майна і це не вважається продажем права на звернення до суду з позовом або права на застосування способів захисту цивільних прав.

Ухвала КГС ВС від 07.11.2023 у справі № 907/619/20 (2)

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного в низці ухвалених рішень КЦС ВС, зокрема постанові від 17.06.2020 у справі № 757/23249/17-ц, в якій КЦС ВС погодився з висновками судів про можливість відчуження майнових прав щодо нерухомого майна як права на звернення до суду з цим позовом або права на застосування способів захисту цивільних прав.

Ухвала КГС ВС від 07.11.2023 у справі № 907/619/20 (3)

Підстава передачі:

- **УТОЧНЕННЯ (ВІДСТУП)** висновку щодо застосування статей 317, 387 ЦК України, викладеного у постанові Великої палати Верховного Суду від 23.11.2021 у справі № 359/3373/16-ц, а саме – чи може особа, яка набула майнові права на нерухоме майно вважатися такою, що до неї перейшло право володіння майном, яким незаконно заволоділа інша особа, та чи застосовується віндикація власником таких майнових прав з метою повернення йому володіння майном як матеріальним об'єктом, оскільки майнові права не є частиною матеріального об'єкта

Ухвала КГС ВС від 01.11.2023 у справі № 916/4093/21

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду у низці постанов, зокрема, від 27.06.2023 у справі № 640/26706/20, про те, що нетотожність чи відсутність хоча б одного елемента (ті самі сторони, той самий предмет і ті самі підстави) виключає таку підставу для відмови у задоволенні скарги, що наведена у пункті 4 частини восьмої статті 37 Закону України "Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень".

Ухвала КГС ВС від 04.10.2023 у справі № 914/2848/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного Великою Палатою Верховного Суду у постанові від 09.11.2021 у справі № 635/4233/19, в якій ВП ВС виходила з того, що нормативна грошова оцінка земельної ділянки може встановлюватися договором, та дійшла висновку про необхідність внесення змін до договору оренди у зв'язку зі зміною розміру нормативно-грошової оцінки.

Ухвала КГС ВС від 20.09.2023 у справі № 922/2321/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від правового висновку про застосування приписів частини п'ятої статті 41 Закону України "Про публічні закупівлі", викладеного в постанові Касаційного адміністративного суду від 05.04.2023 у справі № 420/17618/21 (щодо можливості внесення необмеженої кількості раз змін до договору про закупівлю бензину та дизельного пального, газу та електричної енергії в частині збільшення ціни за одиницю товару за умови дотримання обмеження щодо збільшення такої ціни до 10 відсотків за один раз пропорційно збільшенню ціни відповідного товару на ринку, і за умови, що наведена зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю).

Ухвала КГС ВС від 07.09.2023 у справі № 925/1133/18

Підстава передачі:

- **ВИКЛЮЧНА ПРАВОВА ПРОБЛЕМА** у питанні про наявність /відсутність підстав для представництва інтересів держави прокурором як самостійним позивачем у разі, коли один орган, уповноважений здійснювати функції держави в спірних правовідносинах, визначено прокурором як одного з відповідачів, а інший компетентний (контролюючий) орган прокурор не зазначив як позивача.

Ухвала КГС ВС від 20.06.2023 у справі № 906/1330/21

Підстава передачі:

- **Наявність виключної правової проблеми** у питанні визначення необхідної кількості членів релігійної громади для прийняття рішення про зміну підлеглості та внесення відповідних змін або доповнень до статуту у разі, коли загальна кількість членів не визначена; необхідність вирішення питання застосування аналогії закону чи права у цій справі.

Ухвала КГС ВС від 13.06.2023 у справі № 918/1043/21 (1)

Підстава передачі:

- **Наявна виключна правова проблема** у застосуванні статті 216 ЦК України і частини 3 статті 228 ЦК України, які містять різні наслідки недійсності договору за умови, що позивач у позові, посиляючись на невідповідність договору інтересам держави і суспільства, просить застосувати наслідки недійсності договору, встановлені саме частиною 1 статті 216 ЦК України.
- Крім того, існує необхідність у викладенні однозначного висновку Великою Палатою Верховного Суду щодо того, хто може звертатись з позовом про визнання правочину недійсним, якщо підставою його недійсності зазначається - порушення інтересів держави і суспільства - органи державної влади, місцевого самоврядування, інші суб'єкти владних повноважень до компетенції яких віднесені відповідні повноваження, а у разі відсутності такого органу – прокурор чи таке право мають і інші суб'єкти цивільних правовідносин, якщо, зокрема обґрунтують наявність порушених прав/інтересів шляхом вчинення правочину, який порушує інтереси держави і суспільства.

Ухвала КГС ВС від 13.06.2023 у справі № 918/1043/21 (2)

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові Великої Палати Верховного Суду від 20.07.2022 у справі № 923/196/20, щодо можливості застосування односторонньої реституції замість двосторонньої у випадку визнання договору недійсним або якщо він є нікчемним згідно з частинами 1, 2 статті 228 ЦК України.

Ухвала КГС ВС від 06.06.2023 у справі № 927/1206/21

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків, викладених у постановах Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 05.10.2022 у справі № 557/303/21, від 17.05.2023 у справі № 748/1335/20 про те, що ефективним способом захисту права держави на земельну ділянку історико-культурного призначення, на якій розташована пам'ятка археології, є негативний позов, який можна заявити впродовж всього часу тривання порушення прав законного володільця цієї ділянки.

Ухвала КГС ВС від 23.05.2023 у справі № 917/1212/21

Підстава передачі:

- **Можливість відступу** від правового висновку щодо застосування статті 80 ГК України, статей 115, 155 ЦК України до спірних правовідносин, викладеному у постанові Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 09.10.2018 у справі № 826/11262/15.

Ухвала КГС ВС від 26.01.2023 у справі № 910/13988/20

Підстава передачі:

- **Наявність виключної правової проблеми**, що полягає у невизначеності питання щодо застосування/не застосування у справах про визнання торговельної марки добре відомою (позначення «Цитрамон») позовної давності (зокрема, статей 256, 261 ЦК України), у зв'язку з невизначеністю питання про те, чи потребує звернення до суду з такою вимогою, як до альтернативного компетентного органу, в силу приписів Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» поряд з Апеляційною палатою. Адже перебіг позовної давності починається з дня виникнення права на позов, тобто, з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила.

Справи, передані на розгляд об'єднаної палати Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду

Ухвала КГС ВС від 10.01.2024 у справі № 910/21315/21

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку (шляхом його уточнення/конкретизації), викладеного у постанові ОП КГС ВС від 16.09.2022 у справі № 913/703/20, щодо неможливості розірвання договору після припинення строку його дії у разі, якщо зобов'язання за таким договором не виконані.

Ухвала КГС ВС від 10.01.2024 у справі № 905/20/23

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків, викладених у постанові Верховного Суду від 29.09.2022 у справі № 918/351/21(918/672/21), про те, що положення земельного законодавства не надають постійному землекористувачу права надання її в тимчасове користування.

Ухвала КГС ВС від 10.01.2024 у справі № 911/3069/19

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку Верховного Суду у справі № 910/908/21 щодо застосування пункту 3 частини першої статті 287 ГПК України стосовно визначення порядку застосування передбаченого цією нормою обмеження у касаційному оскарженні ухвал апеляційного суду у сукупності з положеннями частини восьмої статті 129 ГПК України, підпунктом 7 пункту 2 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір» у контексті визначення правової природи ухвали апеляційного суду як об'єкту справляння судового збору за подання касаційної скарги.

Ухвала КГС ВС від 19.12.2023 у справі № 905/1137/20

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку щодо застосування статті 7 Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», викладеного у постанові Верховного Суду від 27.02.2018 у справі № 922/1063/17, про те, що «...при розрахунку розміру орендної плати за червень 2016 року слід керуватись ставкою орендної плати, яка підлягала б сплаті у травні 2016 року, незалежно від обставини зупинення їх нарахування орендодавцем на виконання Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції». При цьому, при розрахунку розміру орендної плати за травень 2014 року правомірним є також застосування повної ставки орендної плати за квітень 2014 року».

Ухвала КГС ВС від 13.12.2023 у справі № 926/701-6/22 (926/848/22)

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку щодо застосування норм права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду від 31.01.2019 у справі № 922/4371/17, відповідно до якого норма статті 241 ЦК України не може бути застосована до спірних правовідносин, коли правочин укладений від імені особи іншою особою, яка взагалі не була уповноважена на таке представництво і не мала жодних повноважень діяти від імені свого довірителя, а отже, не могла їх і перевищити (аналогічний висновок про застосування положень статті 241 ЦК України міститься у постанові Верховного Суду України від 25.05.2016 у справі №6-2612цс15).

Ухвала КГС ВС від 28.11.2023 у справі № 910/1834/19

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові Верховного Суду від 26.07.2023 у справі № 924/681/22, щодо відсутності обов'язку учасника справи надавати докази надсилання іншим учасникам справи копій заяв та клопотань з процесуальних питань.

Ухвала КГС ВС від 20.11.2023 у справі № 902/1331/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку щодо застосування статті 1212 ЦК України, викладеного в постанові Верховного Суду від 05.10.2020 у справі № 906/1043/19, відповідно до якого в разі відсутності рішення суду про поновлення працівника на роботі, стягнення з роботодавця допомоги по безробіттю відбувається на підставі статті 1212 ЦК України, оскільки зобов'язання є кондикційними, а не деліктними, а відповідно до таких зобов'язань не застосовується положення статті 1166 ЦК України.

Ухвала КГС ВС від 13.11.2023 у справі № 910/1248/23

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах щодо визначення правової природи договору про надання права на експлуатацію фіксованих місць паркування, викладеного в постановах Верховного Суду від 04.06.2018 у справі № 910/20720/16, від 03.02.2020 у справі №910/6312/19.

Ухвала КГС ВС від 09.11.2023 у справі № 921/357/20

Підстава передачі:

- **КОНКРЕТИЗАЦІЯ** правового висновку щодо застосування статті 130 ГПК України до спірних правовідносин, викладеного у постанові Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду зі справи № 921/171/17-г/16 шляхом його (висновку) конкретизації (уточнення).

Ухвала КГС ВС від 23.10.2023 у справі № 910/9714/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків Верховного Суду щодо застосування статей 123, 126 ГПК України, викладених у постановах від 17.12.2020 у справі № 922/3708/19, від 21.10.2022 у справі № 910/13595/20, додатковій постанові від 13.07.2023 у справі № 922/2088/21, додатковій ухвалі від 17.12.2020 у справі № 909/980/19, про те, що витрати на підготовку заяви про ухвалення додаткового рішення відносяться до витрат, понесених у зв'язку з переглядом справи.

Ухвала КГС ВС від 04.10.2023 у справі № 910/21682/15 (910/17038/21)

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків про застосування норм права, які викладені у постанові Верховного Суду від 02.08.2023 у справі № 926/3514/22, про те, що особа, яка має речове право на чуже майно, має право на захист цього права відповідно до положень глави 29 Цивільного кодексу України, та може пред'явити позов про визнання права власності, якщо це право оспорюється або не визнається іншою особою.

Ухвала КГС ВС від 06.09.2023 у справі № 904/1273/23

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП (УТОЧНЕННЯ)** висновків Верховного Суду щодо застосування положень статті 242 ГПК України у питанні визначення належного способу повідомлення учасників справи про дату та час розгляду справи (вручення судового рішення).

Ухвала КГС ВС від 30.08.2023 у справі № 910/10009/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові Верховного Суду від 14.02.2023 у справі № 904/868/22, про те, що спір про визнання незаконним та скасування наказу про примусове відчуження майна та про визнання актів про примусове відчуження майна має розглядатись у порядку господарського судочинства.

Ухвала КГС ВС від 23.08.2023 у справі № 916/1621/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків щодо застосування статті 48 БК України, викладених в постанові Верховного Суду від 16.03.2023 у справі № 906/86/20, про те, що відсутність фінансування будівництва, як з місцевого бюджету так і за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку в силу приписів статті 48 БК України та статті 207 ГК України позбавляє комунальну установу права на проведення закупівлі та відповідно, права на укладання договору за результатами її проведення (судами було встановлено, що укладення в подальшому оспорюваного договору, здійснювалось без бюджетних асигнувань, у тому числі субвенцій з державного бюджету, а також за відсутності власних коштів на вказані цілі, у зв'язку з чим Верховний Суд погодився з висновком про недійсність такого договору).

Ухвала КГС ВС від 15.08.2023 у справі № 910/17615/20

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку (позиції щодо зупинення провадження), викладеного у постановах Верховного Суду від 11.10.2021 у справі № 904/1210/18 та від 27.10.2021 у справі № 908/2422/20, щодо правомірності зупинення провадження у справі у подібних правовідносинах до вирішення справи № 640/3438/21, предметом розгляду якої є протиправність та нечинність абзацу 4 пункту 2 постанови КМУ від 27.02.2019 № 143.

Ухвала КГС ВС від 09.08.2023 у справі № 911/1359/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку Верховного Суду, викладеного у постанові від 26.07.2023 у справі № 922/1948/22, про те, що НКРЕКП (регулятор) прийняв постанову від 25.02.2022 № 332 (у редакції від 26.04.2022) в межах своїх повноважень. Тому має застосовуватись, у тому числі підпункт 16 пункту 1, відповідно до якого зупиняється нарахування та стягнення штрафних санкцій, передбачених договорами, що укладені відповідно до Закону України "Про ринок електричної енергії", між учасниками ринку електричної енергії.

Ухвала КГС ВС від 09.08.2023 у справі № 917/1173/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку ОП КГС ВС, викладеного у постанові від 15.06.2018 у справі № 906/164/17, про те, що договір, який укладений з порушенням вимог чинного законодавства про освіту, у подібних справах (орендоване за спірним договором приміщення належить до об'єктів освіти, і, всупереч вимогам статті 63 Закону України "Про освіту", використовуватися не за призначенням) підлягає визнанню недійсним за приписами статей 203, 215 ЦК України. Визнання договору недійсним має правовим наслідком повернення цього приміщення орендодавцю.

Ухвала КГС ВС від 12.07.2023 у справі № 905/2044/19

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків щодо застосування ч. 3 ст. 8 Закону "Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення", викладених у постановах Верховного Суду від 30.03.2023 у справі № 904/2591/20 та від 04.05.2023 у справі № 914/1940/22, стосовно того, що приписами цього Закону чітко визначено компенсацію (оплату) вартості відібраних без номінацій обсягів природного газу та вартості послуг транспортування відібраних без номінацій обсягів природного газу, однак ч. 2 ст. 8 Закону не містить виплат за послуги балансування. Таким чином, у даному випадку в контексті спірних правовідносин відсутні підстави для застосування приписів ч. 2 ст. 8 Закону.

Ухвала КГС ВС від 12.07.2023 у справі № 910/17772/20

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові ОП КГС ВС від 18.06.2021 у справі № 910/16898/19, про те, що при вирішенні спору про існування обов'язку гаранта сплатити за гарантією до предмета доказування входить, у першу чергу, дослідження наявності чи відсутності виникнення відповідного обов'язку - гарантійного випадку (порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією), а не формальне дослідження виключно наявності заяви про сплату за гарантією.

Ухвала КГС ВС від 11.07.2023 у справі № 910/13599/21

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку щодо застосування статей 526, 632, 843, 853 ЦК України, викладеного у постанові Верховного Суду від 21.12.2022 у справі № 910/16000/21, про те, що зміна ціни робіт (послуг) та відповідно розміру фактичних витрат виконавця через зростання вартості складових частин, закупівельних комплектуючих, комунальних тарифів, підвищення розміру мінімальної заробітної плати та ін., що, за доводами позивача, зумовили додаткове понесення фактичних витрат на спірну суму, без коригування збільшення вартості робіт на зазначену суму в порядку, передбаченому умовами цього контракту, не покладає на замовника робіт (послуг) обов'язку їх оплати.

Ухвала КГС ВС від 07.06.2023 у справі № 911/1766/22 (1)

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові ОП КГС ВС від 17.12.2021 у справі № 910/9841/20, про те, що позов про визнання недійсною арбітражної угоди, у тому числі викладеної у формі арбітражного застереження, може бути розглянутий господарським судом по суті, оскільки це відповідає нормам Конституції України та вимогам чинного законодавства України, є ефективним способом захисту прав і законних інтересів і не суперечить нормам міжнародного права.

Ухвала КГС ВС від 07.06.2023 у справі № 911/1766/22 (2)

Колегія суддів звернула увагу на те, що чинне законодавство України передбачає три випадки, коли дійсність арбітражної угоди може бути оцінена національним судом:

- При поданні іншою стороною контракту позову до національного суду будь-якої держави з будь-яких питань, пов'язаних із контрактом, який містить арбітражне застереження чи щодо якого сторони уклали арбітражну угоду (стаття 8 Закону України "Про міжнародний комерційний арбітраж", пункт 7 частини першої статті 226 і пункт 5 частини першої статті 231 ГПК України);
- У процедурі оспорювання арбітражного рішення (такий спір розглядає національний суд в державі місця винесення арбітражного рішення) (стаття 34 цього ж Закону, розділ VIII ЦПК України);
- При розгляді національним судом питання про визнання та надання дозволу на примусове виконання арбітражного рішення (стаття 36 цього ж Закону і стаття 478 ЦПК України).

Ухвала КГС ВС від 05.04.2023 у справі № 904/2465/21

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку Верховного Суду, викладеного у постановах від 20.02.2018 у справі № 906/100/17, від 12.06.2018 у справі № 927/976/17, від 02.10.2019 у справі №910/22198/17, від 05.07.2022 у справі № 910/2958/20, від 07.12.2022 у справі №904/6735/20 (624/215/21) щодо врегулювання розбіжностей у застосуванні частини 3 статті 92 Цивільного кодексу України про презумпцію добросовісності третьої особи, яка, укладаючи з товариством правочин, не знала і не мала знати, що він є значним для товариства.

Ухвала КГС ВС від 15.02.2023 у справі № 904/192/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постановах Верховного Суду від 21.12.2022 зі справи № 904/193/22 та зі справи №, з метою забезпечення єдності судової практики щодо застосування статті 43 Закону України «Про публічні закупівлі».

Справи, передані на розгляд
судової палати для розгляду справ щодо
земельних відносин та права власності
Касаційного господарського суду у складі
Верховного Суду

Ухвала КГС ВС від 14.06.2023 у справі № 916/1719/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові Верховного Суду від 19.04.2023 у справі № 916/1731/22, щодо визначення обставин справи, як підстави для направлення справи на новий розгляд.

Справи, передані на розгляд судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду

Ухвала КГС ВС від 05.10.2023 у справі № 913/266/20

Підстава передачі:

- Для вирішення питання щодо наявності/відсутності підстав для відступу від правової позиції Верховного Суду, викладеної у постанові від 29.06.2022 у цій справі, щодо права уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на продовження виведення з ринку ПАТ «Український інноваційний банк» на оскарження судових рішень у цій справі.

Ухвала КГС ВС від 19.09.2023 у справі № 911/1005/23

Підстава передачі:

- **Необхідність відступу (уточнення, доповнення) від висновків Верховного Суду** щодо кола осіб які можуть оскаржити ухвалу про відкриття провадження у справі про банкрутство в контексті запобіганню зловживанням правами на стадії відкриття провадження у справі про банкрутство, і моменту виникнення такої можливості. Також потребує з'ясування, які процесуальні наслідки настають у разі визнання дій кредитора і боржника зловживанням правами при поданні заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство, зокрема, який процесуальний документ має постановляти виносити суд.

Ухвала КГС ВС від 22.08.2023 у справі № 906/1155/20 (906/1113/21)

Підстава передачі:

- **Необхідність вирішити питання щодо наявності/відсутності підстав для відступу** від правової позиції, викладеної Верховним Судом в постанові від 26.05.2021 у справі № 912/2007/18, про права вимоги щодо субсидіарної відповідальності у справі про банкрутство;
- **Необхідність уточнити правову позицію** щодо виникнення (моменту виникнення) права вимоги про субсидіарну відповідальності у справі про банкрутство, зокрема, до завершення формування у ліквідаційній процедурі боржника ліквідаційної маси та продажу майна боржника, що увійшло до складу ліквідаційної маси, до завершення розгляду у межах справи про банкрутство майнових спорів, стороною в яких є боржник за правилами статті 7 КУзПБ.

Справи, передані на розгляд
судової палати для розгляду справ щодо
корпоративних спорів, корпоративних прав
та цінних паперів Касаційного
господарського суду у складі Верховного
Суду

Ухвала КГС ВС від 17.01.2024 у справі № 911/231/22

Підстава передачі:

- **Необхідність конкретизації/уточнення** висновку Верховного Суду, викладеного у постанові від 09.04.2019 у справі № 908/3577/16, у питанні імперативності/диспозитивності застосування норми статті 35 Закону України «Про акціонерні товариства» щодо обов'язкового повідомлення учасників акціонерів, які з'явилися у визначений день, час та місце проведення загальних зборів та пройшли відповідну реєстрацію, про зміщений час (годину) проведення загальних зборів.

Ухвала КГС ВС від 01.11.2023 у справі № 910/4149/21

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків, викладених у постанові Верховного Суду від 01.08.2023 у справі № 910/9833/21, про те, що у спорах, де Фонд гарантування вкладів фізичних осіб звертається з позовом в порядку ч. 5 ст. 52 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (у редакції після внесення змін до цієї норми за Законом України № 629-VIII від 16.07.2015, що набрав чинності 12.08.2015) у разі, коли відповідач вказує, що на момент виведення банку з ринку майна (активів) банку було достатньо для задоволення вимог всіх кредиторів, а недостача виникла внаслідок неналежного виконання Фондом та уповноваженою особою, яка була призначена в банку Фондом і протягом часу виведення банку з ринку відчужувала активи, своїх обов'язків в рамках такої процедури, до предмета доказування у такому спорі входять, зокрема, обставини правомірної/протиправної поведінки Фонду та уповноважених осіб Фонду (належного виконання вимог Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», порушення ними фідучіарних обов'язків, їх дії, вчинені всупереч інтересам кредиторів банку, тощо).

Ухвала КГС ВС від 25.10.2023 у справі № 910/1338/21

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків щодо встановлення вартості частки у статутному капіталі товариства у справах за позовом про визнання договору дарування частки удаваним та переведення прав покупця такої частки, викладених в постанові Верховного Суду від 23.02.2022 у справі № 922/2182/21.
- **УТОЧНЕННЯ** висновків, викладених у постановах від 13.10.2021 та від 03.11.2022 у справі № 912/3747/20, від 17.11.2022 у справі № 910/5704/21, щодо предмета доказування у таких спорах.

Справи, передані на розгляд Великої Палати Касаційним цивільним судом у складі Верховного Суду

Ухвала КЦС ВС від 07.12.2023 у справі № 572/3591/19

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків щодо застосування норм права (підпункту 17.4. пункту 17 розділу XIII «Перехідні положення» ЦПК України та підпункту 19.4 пункту 17 розділу XI «Перехідні положення» ГПК України) у подібних правовідносинах, викладених у постанові КЦС ВС від 19.04.2021 у справі № 2-1316/285/11 та у низці постанов КГС ВС.
- **ВИКЛЮЧНА ПРАВОВА ПРОБЛЕМА** у вирішенні питань:
 - що означає «втрата» виконавчого листа (фізична, юридична тощо);
 - які умови для задоволення судом заяви про видачу дублікату виконавчого листа;
 - які обставини має доводити стягувач в справі про видачу дублікату виконавчого листа.

Ухвала КЦС ВС від 29.11.2023 у справі № 201/15228/17

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові КГС ВС від 29.08.2023 у справі № 910/3867/19, про наявність підстав для скасування рішення державного реєстратора про реєстрацію права власності на підставі відсутності лише оцінки майна, наявність якої не передбачено Порядком державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 № 1127 в редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин.

Ухвала КЦС ВС від 15.11.2023 у справі № 750/254/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові Великої Палати Верховного Суду від 26.11.2019 у справі № 914/3224/16, щодо застосування частини першої статті 261 ЦК України та визначення початку перебігу позовної давності у справі про витребування власником майна з чужого незаконного володіння (враховуючи неодноразове відчуження).

Ухвала КЦС ВС від 18.10.2023 у справі № 2-о-29/11

Підстава передачі:

- **Виключна правова проблема та відступ** від висновків, викладених у постанові Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду від 12.06.2023 у справі № 2-7985/2003 (провадження № 61-9312сво22), та **ВИЗНАЧИТИ** критерії диференціації повноважень апеляційного суду залежно від мети відновлення втраченого судового провадження, який:
 - за умови висновку про неможливість апеляційного перегляду справи, в якій судове провадження відновлене тільки частково, має застосовувати по аналогії закону статтю 357 ЦПК України,
 - а якщо апеляційне провадження було відкрито - статтю 362 ЦПК України.

Ухвала КЦС ВС від 11.10.2023 у справі № 520/8065/19

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постановах Касаційного господарського суду від 07.06.2022 у справі № 909/835/18, від 13.12.2022 у справі № 927/682/20, від 30.05.2023 у справі № 914/4127/21, про те, що НАН України не є суб`єктом владних повноважень.

Ухвала КЦС ВС від 20.09.2023 у справі № 752/30324/21

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків щодо застосування норм права (пункт 1 частини другої, пункт 4 частини восьмої статті 37 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (в редакції, чинній на момент виникнення спірних відносин) у подібних правовідносинах, викладених у постановах Верховного Суду: у постановах КАС ВС від 06.06.2018 у справі № 804/2296/17, від 29.01.2021 у справі № 640/12666/19, від 22.02.2023 у справі № 640/28931/20, від 27.06.2023 у справі № 640/26706/20.

Ухвала КЦС ВС від 30.08.2023 у справі № 454/1883/22

Підстава передачі:

- **ВИКЛЮЧНА ПРАВОВА ПРОБЛЕМА** яка потребує вирішення Великою Палатою Верховного Суду з метою формування єдиної правозастосовної практики, оскільки висновки судів касаційної інстанції за однакових фактичних обставин є протилежними.
- **ВІДСТУП** від висновку Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду у постанові від 28.04.2023 у справі № 904/272/22.

Ухвала КЦС ВС від 26.04.2023 у справі № 757/47946/19-ц

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у ряді постанов Верховного Суду, про те, що в апеляційному порядку окремо від рішення суду підлягають оскарженню ухвали суду першої інстанції про залишення без розгляду (повернення) заяв, поданих по суті справи.

Ухвала КЦС ВС від 29.03.2023 у справі № 204/8017/17

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від правових висновків, викладених у постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 27.05.2020 у справі № 911/1693/18, у постановах Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного цивільного суду від 21.04.2021 у справі № 760/10998/18, від 11.11.2020 у справі № 761/21897/16-ц, від 25.11.2020 у справі № 727/8771/17, від 05.10.2022 у справі №759/1692/18.

Ухвала КЦС ВС від 15.03.2023 у справі № 754/5683/22

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від правових висновків, викладених в постановах Верховного Суду у складі колегій суддів Касаційного господарського суду від 11.04.2022 у справі № 910/11069/21 та від 10.05.2022 у справі № 910/8298/21, про можливість вжиття заходів забезпечення позову шляхом накладення арешту на спірне майно у справах за позовними вимогами немайнового характеру, рішення у яких не підлягали б примусовому виконанню.

Ухвала КЦС ВС від 12.01.2023 у справі № 657/1024/16

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 17.08.2021 у справі № 910/19210/15, щодо можливості доповнення позовів про стягнення заборгованості вимогами про стягнення 3 % річних та інфляційних втрат за прострочення виконання грошових зобов'язань.
- **ВИКЛЮЧНА ПРАВОВА ПРОБЛЕМА** уточнення та визначення сутності інфляційних втрат та 3 % річних (як спосіб захисту майнового права та інтересу, як вид цивільно-правової відповідальності чи як гарантія належного виконання зобов'язання).

Ухвала КЦС ВС від 19.10.2022 у справі № 757/23249/17-ц

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 24.02.2021 у справі № 910/12044/19 та від 18.08.2020 у справі № 922/2250/16.

Ухвала КЦС ВС від 26.01.2022 у справі № 522/179/16-ц

Підстава передачі:

- **ВИКЛЮЧНА ПРАВОВА ПРОБЛЕМА** щодо застосування положень Закону України № 4452-VI «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» у поєднанні з положеннями частини четвертої статті 559 ЦК України, у редакції до набрання чинності Законом України № 2478-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кредитування», яка полягає у визначенні моменту, з якого починається перебіг шестимісячного строку для пред'явлення кредитором вимоги до поручителя за зобов'язаннями боржника - банку в ліквідації: з моменту початку процедури ліквідації банку чи з моменту акцептування кредиторських вимог за основним зобов'язанням.

Ухвала КЦС ВС від 24.11.2021 у справі № 754/8750/19

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку щодо застосування норм права у подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухвалених постановах Верховного Суду у складі колегії судів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 12 грудня 2018 року у справі №758/3453/16-ц (провадження № 61-18037св18) та Верховного Суду у складі колегії судів Касаційного господарського суду від 01 жовтня 2019 року у справі №5016/1284/2012, від 21 вересня 2021 року у справі № 910/3647/20, від 06 жовтня 2021 року у справі № 922/3371/19, відповідно до яких факт відступлення банком іншій особі права вимоги за укладеним з позичальником кредитним договором є підставою для припинення договору іпотеки, який забезпечує виконання основного зобов'язання.

Ухвала КЦС ВС від 17.11.2021 у справі № 496/1059/18

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку Об'єднаної палати Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду щодо незастосування положень ЦК України про позовну давність до позову про визнання недійсним договору іпотеки.

Справи, передані на розгляд Великої Палати Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду

Ухвала КАС ВС від 30.11.2023 у справі № 160/4029/23

Підстава передачі:

- **ЮРИСДИКЦІЯ.** Велика Палата Верховного Суду не виклала висновок щодо питання предметної юрисдикції у спорі в правовідносинах, які виникли у зв'язку із процедурою передачі єдиного майнового комплексу із сфери управління уповноважених органів управління (самоврядних організацій) до сфери управління Фонду державного майна України.

Ухвала КАС ВС від 16.11.2023 у справі № 580/4531/23

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновків КГС ВС, викладених у постанові від 29.08.2023 у справі № 910/5958/20, як в частині можливості розгляду спорів цієї категорії справ (справи за позовом контролюючого органу до сторін правочинів про визнання недійсними останніх і застосування наслідків їх недійсності) судами господарської юрисдикції, так і щодо обов'язку суду у спорах цієї категорії перевіряти наявність порушеного цивільного права контролюючого органу.
- При цьому Велика Палата Верховного Суду не викладала у своїй постанові висновок щодо питання предметної юрисдикції спору у подібних правовідносинах.

Ухвала КАС ВС від 19.07.2023 у справі № 500/3752/21

Підстава передачі:

- **ВІДСТУП** від висновку, викладеного у постанові Великої Палати Верховного Суду від 09.09.2020 у справі № 260/91/19, про те, що спір про визнання протиправним і нечинним рішення районної ради про державну реєстрацію припинення комунального закладу (районної стоматологічної поліклініки) шляхом ліквідації підлягає розгляду за правилами господарського судочинства.



Верховний
Суд

Дякую за увагу!